

Vaste werking wereldoriëntatie in De Klaproos

Eerste oefening met voltallige schoolteam op pedagogische studiedag 7 oktober 2020
Oefening gebaseerd op [stap 3](#) van de implementatiegids.

SCHOOLNIVEAU	1
PER KLAS	2
CONCLUSIES	2

Leerlingen kunnen op heel veel verschillende manieren eindtermen voor wereldoriëntatie bereiken. In de meeste scholen ontdekken we vaak drie pistes:

1. Vaste werking doorheen de klas en de school
2. Ervaringsgericht werken vanuit de klasgroep a.h.v. projecten, onderzoekjes, werkstukken,...
3. Sturing door de begeleider, soms met een geplande en afgebakende les, soms met een klassikale ad hoc les om een vraag van de leerlingen te verdiepen.

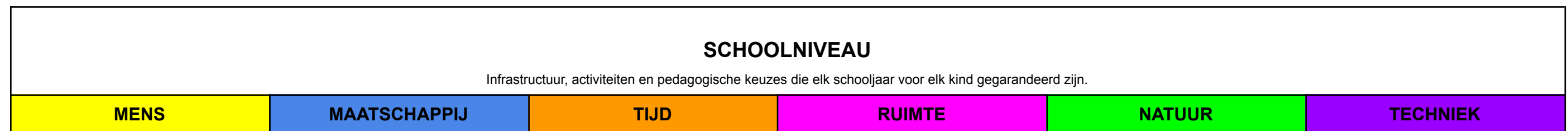
Je kan [hier](#) een voorbeeld lezen.

De vaste werking (nummer 1 uit bovenstaande opsomming) gaat over infrastructuur, vast geplande activiteiten en pedagogische keuzes. Het is een aanbod dat gegarandeerd is voor elke leerling tijdens elk schooljaar.

OPDRACHT: breng die vaste werking in kaart en geef in een kleur aan aan welk deeldomein van W.O. je hier op die manier werkt. Je kan tussen haakjes meer details geven over welke specifieke groep van ontwikkelingsdoelen en eindtermen er aan bod komen (eventueel met het [bijhorende kernwoord uit de W.O.-waaier](#)).

MENS
MAATSCHAPPIJ
TIJD
RUIIMTE
NATUUR
TECHNIEK

<p>conflicthantering (zelfkennis, assertiviteit, empathie, respect) toonmoment, forum (zelfkennis, assertiviteit) schoolraad (inzicht in sociale situaties, empathie) stamgroepjes/eten in de klas (inzicht in sociale situaties, zorgzaamheid, samenwerken) samen leven en samen werken (zorgzaamheid, assertiviteit) praatrondes (zelfkennis, inzicht in sociale situaties, assertiviteit, empathie, samenwerken) projecten (samenwerken) sport (zelfkennis, inzicht in sociale situaties, assertiviteit, empathie, zorgzaamheid, samenwerken) projectvoorstellingen en expo's (respect, zelfkennis, assertiviteit) klasoverschrijdende activiteiten: trainingen, leesgroepjes,... klastaken uitstappen</p>	<p>Forum Schoolraad Toonmoment Rood Aperitief Bloemenverkoop Eetfestijn Koekenverkoop Stamgroepje MPI Schoolproject Weggeefwinkel Werkgroepen Wijkwerkers Inloopstages OCMW Schoolbib Kampen MOEV-activiteiten Toneel Armoedespel Staptocht Awassa Bringen en ophalen van de kinderen -> ouders, grootouders,... mogen de school zelf betreden, bij kleuters zelf tot aan de klas MEGA-project Murga-Fanfare?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Het overlopen van de dagplanning: planningsbord - Werken met een planning - Vooruitblikken naar geplande activiteiten, hoe lang nog, hoeveel keer slapen, ... - Interesse tonen voor heden, verleden en toekomst - kalenders gebruiken (alle dagen in de ronde) 	<p>Busvervoer Wiekesdag Uitstappen De trein Te voet Strapdag Vaste plaatsen voor boekentassen, drinkflessen, brooddozen en jassen. Eigen bakje in de klas Klimboom De speelplaats / de tuin / de tuin / sportzaal Bezoek schoolbibliotheek Klimmuur Klim- en klauterparcour MOEV-activiteiten Stamgroepjes -> naar een andere klas gaan Staptocht Awassa -> kaart volgen Kom-maar-binnen-dag -> ontdekken van een nieuwe ruimte Leefgroep-doorschuifdag -> iedereen bezoekt eens zijn nieuwe leefgroep Fietsdiploma (met de politie)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aantonen dat energie nodig is voor organismen om te functioneren (bij elk project over planten/dieren) - de Helix: biotopen - organismen aangepast aan hun omgeving, voedselketens en eten en gegeten worden (zeker 2-jaarlijks bij projecten over dieren) - nieuwspuntjes en Karrewiet: mens beïnvloedt de aanwezigheid van organismen - cyclus: elk levend wezen komt uit een ander levend wezen en geboorte/dracht/ei: bij elk project over natuur - dagelijkse hygiëne: handen wassen na toiletbezoek en voor het eten - strapdag: gezonder met de fiets/te voet, dan met de auto - besjes eten in de tuin: als ze niet rijp zijn kun je ziek worden - hulp inroepen - schoolraad: beseffen dat voorzorgen ongevallen kunnen voorkomen - zorg en respect voor de natuur tonen: sorteren afval, zorg voor de tuin, schoolraad zorgvuldig omgaan met afval - planten verzorgen (klastaken) - ruiken, voelen, kijken naar materialen/dingen - temperatuur meten en noteren - gericht waarnemen met je zintuigen: ronde, project, 	
--	--	---	--	---	--

				speeltijd - onderzoekende houding wordt heel de dag door gestimuleerd - bronnen gebruiken - materialen ordenen: opruimmomenten - vergelijken (gelijkenissen en verschillen) en ordenen bij elk project over dieren	
--	--	--	--	--	--

Wat ons opvalt...

- Ik merk dat wij op school al veel doen (natuur, tijd). Zonder dat we erbij stilstaan, komt er al veel aan bod.
- Maatschappij + ruimte: we doen ook echt al veel. Veel activiteiten en vaste werking konden in veel deeldomeinen.
- Veel zaken bij maatschappij zijn ooit opgestart en zijn nu verwaterd (mozaïek, Denderoord,...). Moeten we terug versterken. Er is een tijd geweest dat elke leefgroep een maatschappij-verbredende vaste activiteit deed
- Tof om te zien dat er verticaliteit zit in ons aanbod, bijv. iets wat in kleuters start wordt verder opgebouwd in oudere leefgroepen
- Iedereen doet wel eens een project over dieren, daar zijn we zeker in. Maar dat is dan toch geen vaste werking... Zo waren er heel veel dingen bij deeldomein *natuur*
- Oefening met kolommen is soms moeilijk want we doen zoveel geïntegreerde activiteiten
- Mens heel erg aanwezig in heel veel dingen op school. Ons Klaproosleven zet daar zeer sterk op in. Geruststellend!
- Techniek: we hebben echt niets kunnen vinden in vaste werking, maar wel veel ideeën. We missen een *plek* om met techniek bezig te zijn, zoals een werkatelier. De W.O.-waaier geven ons het gevoel dat het over grote, technische systemen gaat. Terwijl we misschien wel veel doen rond techniek. Techniek is vaak ook een groot project maar soms te weinig tijd in een project van drie weken, dus misschien dat echt durven plannen, bijv. we gaan een grote fietsenstalling helemaal zelf maken. Werkatelier stimuleert ook veel meer om tussendoor - los van project - met korte, kleine techniekdingen bezig te zijn
- Tijd en natuur komen vlot en veel aan bod.
- Dier op school?
- Tof dat we tijd hadden om met meerdere mensen van het team te babbelen over school/klaswerking. Kruisbestuiving. Idee: iedere begeleider kan eens een dag gaan meedraaien in een klas van iemand anders (bijv. oudere leefgroep). Pauzes om elkaar te prikkelen.
- Iedereen neemt het onderzoekwerk zeer serieus, groepjes waren zeer complementair.
- Elk kijkt vanuit z'n eigen bril, hoe je een eindterm interpreteert.

PER KLAS

Infrastructuur, activiteiten en pedagogische keuzes die elk schooljaar voor elk kind gegarandeerd zijn.
 TIP: gebruik de kleurencode van de W.O.-waaier en specificeer eventueel tussen haakjes met een kernwoord uit de W.O.-waaier

MENS
MAATSCHAPPIJ
TIJD
RUIMTE
NATUUR
TECHNIEK

Leefgroep 1	Leefgroep 2	Leefgroep 3	Leefgroep 4	Leefgroep 5
<ul style="list-style-type: none"> - ronde - daglijn 	<ul style="list-style-type: none"> - begrijpen wat gisteren, morgen, vandaag, dag en 	<ul style="list-style-type: none"> - plannen wat je doet op het ronde bord 	<ul style="list-style-type: none"> - stamboom maken - zwerfvuil opruimen (zeker 	<ul style="list-style-type: none"> - gesprekjes over de puberteit

<ul style="list-style-type: none"> - kalenders - het vertellen en reflecteren over het klasgebeuren de ronde (school, thuis) - einde van de dag babbeltje - weersomstandigheden beschrijven en vergelijken - activiteiten met natuurlijke materialen - spelen in de tuin - projectwerking - fruitmoment - drinkmoment - handen wassen - aanwezigheidskalender - sorteren - zintuiglijke activiteiten, proef momenten, kookactiviteiten, bewegingsmomenten - het weer bekijken en beschrijven. - Dingen van buiten binnen bespreken, het inspelen op de kinderen. - het bevragen <p>vertelronde</p> <p>klasgebeuren (hoekenwerk activiteiten, speeltijden) samenwerken met andere leefgroepen</p> <p>Samenspelen</p> <p>Vertelronde winkeltje (geld) projecten (arbeid en beroepen) Vertellen MPI in de klas, hulp voor andere kinderen in de klas (zorg en inclusie) tijdens project, vertelronde de gewone babbeltjes over gezin en familie</p> <p>Het op stap gaan Schatkaart maken en volgen Onszelf en anderen tekenen Sport en dansen en bewegen op wekelijkse basis</p>	<p>nacht is,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van de week en dagkalender. Er worden dingen opgehangen die gebeuren in de loop van de week. We blikken vooruit en tellen af. We blikken ook terug. - Ervaren van tijd door gebruik van week en maandkalender. - Ervaren van tijd door het gebruik van het klasboek. - weersomstandigheden beschrijven en vergelijken - waarnemen gebeurt spontaan bij projecten. Waarnemen van objecten of beesten of situaties - -Project vertrekt veelal uit onderzoek. We maken de kinderen nieuwsgierig om dingen te weten te komen. We creëren leerhonger. Kinderen bekijken filmpjes en boeken. Ze vertellen aan elkaar wat ze te weten zijn gekomen. - Gezondheid komt aan bod in de dagelijkse fruit ronde. - Milieu vind je terug in ons buitenspel. Zorg en respect hebben voor onze tuin. <p>Zelfkennis: conflicthantering bij vrijspel tussen kleuters</p> <p>Empathie: door de dagelijkse praat en vertelronde wisselen kleuters ervaringen uit. Ze vertellen wat ze zoal beleefden. Op deze manier horen ze hoe dezelfde belevingen voor anderen zijn.</p> <p>inzicht in sociale situaties: het doorpraten van regels en afspraken doen we als er dingen moeilijk lopen of fout gaan. We evalueren daarna wat afgesproken is</p> <p>Organiseren van poppenspel om</p>	<ul style="list-style-type: none"> - de ronde leider schat de tijd in. - Kalender wordt dagelijks aangeduid in de ronde, we bekijken ook de datum - De klok wordt afgelezen en de datum en de temperatuur en de tijd. - Analoge en digitale klok worden bekeken. - Mini timer in de klas maakt de ingestelde tijd visueel zichtbaar. - De leerklok wordt gebruikt. - De dagplanning wordt opgehangen - 2 jaarlijks project tanden - weersomstandigheden beschrijven en vergelijken. - Waarnemen van veranderingen aan je lichaam en staafdiagrammen. - m2 tuinen - bloembollen in de klas - De binnentemperatuur en buitentemperatuur wordt dagelijks afgelezen en genoteerd. - Er is een seizoenskalender aanwezig. - Verzorgen van planten in de klas, klastaken. - Onderzoeken hoe planten uit bollen groeien, observeren. - tijdens klasraad (elke woensdagochtend) bespreken wat vlot gaat, pluimen geven. - Bespreken wat moeilijk loop en samen oplossingen zoeken. De voorstellen aan elkaar voorleggen. - Conflicten worden uitgepraat in de ronde. <p>Er is een wereldbol in de klas. Er hangt een kaart van België</p>	<p>2-jaarlijks) o.a. bij staptocht voor Awassa</p> <p>Er is een klastaken bord. Waarin taken worden vastgelegd.</p> <p>Er hangt een kaart van Geraardsbergen en van België</p>	<ul style="list-style-type: none"> - bronnen gebruiken en bronnen noteren -onderzoekjes in project rond natuur -ruimtelijke terminologie (1) -verkeer (7-8) -kaarten (1/7/8/9) - Mens komt dagelijks aanbod in de ronde - Zelfkennis(1,2,3,4,5,6,7) -inzicht in sociale situaties -assertiviteit (1,2,5,6) - empathie - Mens vind je ook terug bij het samenwerken met elkaar. Het leren zorgen en respect tonen voor de ander in zijn 'zijn'. - Dit gebeurt bij de projectwerking <p>In de ronde komt ook maatschappij volop aan bod:</p> <ul style="list-style-type: none"> -regels en afspraken -conflicthantering -groepen en culturen -gezin en familie <p>Tijdsbesef en dagelijkse tijd zijn ook verweven in de ronde.</p> <p>Werken met materialen in de klas die techniek in de kijker zetten.</p>
---	--	--	--	--

<p>Hoekenwerk , dozen uithalen en bewust op een goede plek plaatsen. Babbeltjes over 'ons' Opruimen Mee beslissen waar we iets zetten Picto's in de klas.</p> <p>Kast in elkaar steken Dingen die stuk zijn meehelpen repareren. Timmerhoek en bouwhoek.</p>	<p>situaties te leren begrijpen. Zorgzaamheid Zorg opnemen voor kleuters van leefgroep . Samenspel in de ravotklas. Hulp bieden aan de jongsten. Weerbaarheid en assertiviteit Conflicthantering Kleuters worden aangezet om te praten tegen elkaar / om te leren vertellen wat ze niet leuk vinden. Samenwerken: kleuters krijgen regelmatig opdrachten per 2 in de ronde.</p> <p>Arbeid en beroepen: we proberen ouders te strikken tijdens onze projectwerking. Ouders die onze vragen ivm hun beroep kunnen beantwoorden. Gezin en familie komt veel aanbod in praatronde 's morgens. Zorg en inclusie: Simon uit het MPI die met ons 1 keer in de week komt meedraaien in de klas. Conflicthantering: bespreken van problemen van ruzies.</p> <p>Het tekenen van zichzelf gebeurt regelmatig in onze werking. Verkeer: in kader van de projecten proberen we vaak de deur uit te gaan. We proberen de buurt te integreren. -Regelmatige bosuitstappen gebeuren te voet. Bij deze uitstappen maken we afspraken rond hoe je lopen moet langs de weg.</p> <p>Bij projectwerk komt probleemoplossend denken aan bod. Wat hebben we nodig? Hoe pakken we dit aan? Wat moet er eerst gebeuren en wat daarna? ..... Materiaalkennis doen kleuters op tijdens het vrij knutselen met verschillende materialen.</p>	<p>op . Er is een kaart van Europa en van de wereld maar deze hangen niet op.</p> <p>Werken met de computer bij het typen van vrije teksten en bij het verwerken van projectinformatie. Bouwhoek met verschillende stappenplannen en verschillende materialen om te bouwen. Programmeren van de bee-bots zodat ze een labyrinth kunnen doorlopen. Inkijken van informatieve boekjes in de klas (in de ronde) om tussendoor in te snuisteren.</p>	<p>Europa in de klas. De wereldbol heeft ook een plekje.</p>		
--	--	--	--	--	--

		Aan de slag met de timmerbak. Bouwen in de bouwhoek					
<i>Wat ons opvalt...</i>		<i>Wat ons opvalt..</i>		<i>Wat ons opvalt..</i>		<i>Wat ons opvalt..</i>	<i>Wat ons opvalt..</i>

CONCLUSIES

Elk teamlid leest individueel het gedeelde document na. Speel daarna in duo *Ik zie, ik zie wat jij niet ziet...* en benoem wat jij sterk vindt en wat jou zorgen baart. Houd minstens 3 rondes zodat je met verschillende mensen hebt kunnen uitwisselen. Elk teamlid noteert tenslotte een individuele conclusie hier onder:

-
-
-

Gezamenlijk besluit